Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIII. Cena lista je $6.00. Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., pondeljek, 30. avgusta (August 30th) 1920. Subscription $6.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 203.

Published and distributed under permit (No. 149) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

TOVARNARJI SE JEZE, DELAVCI SE SMEJEJO.

KAJTI ZMAGA SE NAGIBLJE NA STRAN PLETENINARSKIH DELAVCEV.

Iz same jeze hočejo tovarnarji izključiti tovarnarje iz svoje zveze, ki so podpisali pogodbo.

New York, N. Y. — Tovarnarji, ki izdelujejo pletenine iz volne in pavole, so kar iz sebe od jeze, ker se množi število tovarnarjev, ki podpisujejo pogodbo z organizacijo pleteninarskih delavcev. Dozdaj je podpisalo že šest in šestdeset tovarnarjev pogodbo z delavsko organizacijo. Uskoki iz tovarnarske zveze, ki je organizirana pod imenom "Brooklyn Sweater Manufacturers Association" se množe z vsakim dnem. Gospodje tovarnarji, ki so trmoglavi in se drže principa, da se z delavsko organizacijo ne sme podpisati nobena pogodba, ker je po njih mnenju pravi gospodar v tovarni le tovarnar, katerega morajo delavci ubogati kot majhni otroci svojega očeta, so zaradi teh uskokov silno jezni in so zaključili, da za zgled drugim tovarnarjem nastopijo proti tvrdki Southern Knitting Mills, ker je podpisala podgodbo z delavsko organizacijo. Ravnateljev tvrdke sicer ne morejo obesiti, ampak uvedli so pri svoji zvezi postopanje, da to tvrdko izključijo iz svoje tovarnarske zveze.

Delavci se muzajo tej sveti jezi tovarnarjev in pravijo, da ne pripada samo ta tvrdka k zvezi, ki je podpisala pogodbo z delavsko organizacijo, ampak so še druge tvrdke kot na pr. tvrdka "Premier Knitting Mills," "Enterprise Knitting Mills" in še druge, ki so tudi podpisale pogodbo z delavsko organizacijo, čeprav pripadajo k tovarniški zvezi.

Štrajkajoči delavci svare tovarnarje in jim priporočajo, da naj nikar preveč ne hite z izključitvijo, ker bodo morali počasi izključiti vse tovarnarje iz zveze, tisti, ki bo ostal zadnji, bo pa moral samega sebe izključiti iz tovarnarske zveze, ko bo podpisal pogodbo z delavsko organizacijo. Previdnost je na mestu, pravijo stavkajoči delavci, kajti če bodo preveč hiteli z izključitvami, bodo ostali brez zveze.

Delavci, ki so se vrnili na delo k tvrdkam, ki so podpisale pogodbo, delajo štiri in štirideset ur v tednu, njih mezda je povišana za dvajset odstotkov. Štrajkarji se pa prav nič ne vznemirjajo zaradi podjetniške jeze in pravijo, kadar se bodo podjetniki streznili, bodo še preveč radi podpisali pogodbo z delavsko organizacijo. Zdaj so še pijani profita, ki so ga napravili v minolih letih, in za to je treba počakati še par tednov, da se streznijo.

GIBANJE ZA NEPLAČEVANJE DAVKOV V BERLINU.

Berlin, Nemčija. — Čimdalje bolj se širi gibanje za neplačevanje davkov. Daimler Motor kompanija je prenehala z delom v raznih tovarnah, kajti delavci so zagrozili, če kompanija odtrga od njih mezde deset odstotkov, da se zgodi, kar ne bo kompaniji všeč.

Zapiranje tovarn pa ni olajšalo položaja, ampak med delavci zopet še bolj opasno vre.

DELAVSKA FARMARSKA STRANKA INDORSIRANA V INDIANI.

Evansville, Ind. — Na državni konvenciji "Ameriške delavske federacije" je bila sprejeta rezolucija, ki prizna delavske farmarske stranke. Rezolucija je bila sprejeta po viharni debati, ker so ji nasprotovali zagovorniki obeh strank.

ŽRTEV LESNEGA ALKOHOLA.

Chicago, Ill. — Nezavestnega so našli na cesti natakarja Charles Loberta. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Zdravniki so konstatirali, da je smrt nastopila vsled zastrupljenja z alkoholom.

ZVEZNE ČETE NA POTU V RUDNIŠKO OKROŽJE V ZAPADNI VIRGINIJI.

Charleston, W. Va. — Governor John J. Cornwell je v soboto naznanil, da se je obrnil na poveljstvo centralnega departmenta zvezne armade, ki se nahaja v Chicagu, da naj pošlje zvezne vojaške čete v Mingo County, West Virginia, kjer se neprenehoma vrše boji med stavkujočimi premogarji in privatnimi policisti. Poveljstvo je ugodilo governorju in poslalo oddelek vojaštva iz taborišča Sherman, Ohio, pod vodstvom polkovnika Burkhardta. Vojaki nadomestijo državne konštablerje, ki niso kos položaju. Governor je izvedel, da je kompanija mobilizirala veliko armado pretepačev za splošni napad na rudarje.

DRAGINJA OSTANE IN NE BO ODPRAVLJENA.

POVIŠANA VOZNINA NAKLADA $200 LETNEGA DAVKA VSAKI DRUŽINI.

Hardingove in Coxove besede o odpomoči proti draginji so badastoča, pravi vladni statistikar.

Washington, D. C. — Med tem ko predsedniška kandidata starih strank vešeta svoje govorance pred ameriškim ljudstvom, bo dodanih dve sto dolarjev povprečno k letnim izdatkom vsake ameriške družine.

Ti izdatki se povišajo za dve sto dolarjev na leto, kar se je povišala voznina za tovorno blago na železnicah. Koliko šode k tej svoti dodale še razne trustirane skupine, se pa zdaj še ne more povedati. Račun o tem se bo lahko delal po preteku enega leta.

Dovoljeno je bilo, da se tovornina poviša za $1,500,000,000, kar pomeni, da bo vsaka oseba v Združenih državah, mož, žena ali otrok obdavčena s petnajst dolarji na leto. All ker se aktualne pristojbine vedno povišujejo za vse produkte, dokler ne dosežejo konzumenta, bo koncem leta ta davek znašal na vsakega stanovnika v Združenih državah od trideset do pet in sedemdeset dolarjev.

Senator Harding, kandidat republikanske stranke, še ni dozdaj pokazal, da se zanima za to stvar. Governerju Coxu, kandidatu demokratične stranke, je tudi bolj všeč, če se prav nič ne dotakne te stvari. Ljudstvo se seveda pripravlja za to prihajajoče zlo, vendar pa ne pozna še vseh detajlov.

Oba kandidata starih strank pojeta eno pesem: o razbremenitvi ljudstva davčnih bremen in finančne butare. Ali v resnici se pa lahko reče, če bi bil naš vojni dolg še enkrat tako velik, kot je, bi ne tvoril za ljudstvo tako težkega bremena kot povišana voznina, ki je enaka normalnim obrestim štirideset miljard novega dolga, ako se vpošteva le direktno povišana voznina.

Kadar ta voznina doseže konzumenta, tedaj je enaka obrestim novega vojnega dolga v visokosti dve sto štirinajst miljard dolarjev, to je več, kot so znašali vojni stroški vseh držav v svetovni vojni.

Povrnitev ameriških železnic privatnim interesom pomeni toliko za ameriško ljudstvo, kakor če bi Amerika prevzela dolg vseh držav, ki so ga napravile v svetovni vojni.

Zgornji preračuni niso delo kakšnega časnikarja, ali delavskega agitatorja, ampak napravili so jih vladni statističarji, ki pravijo, da le idijotje lahko trdijo, da Harding ali Cox odpravita draginjo, ker so te draginja sploh odpraviti ne da, dokler bo moralo ljudstvo plačevati davek privatnim železniškim interesom zaradi povišane voznine.

Oba kandidata starih strank se ne dotikata te stvari, kajti republikanci imajo večino v kongresu in so sprejeli Esch-Cumminsovo postavo, demokratični predsed-

(Dalje na 2. strani.)

DELAVSKA ZMAGA V NOVI ŠKOTIJI.

V INDUSTRIJALNEM SREDIŠČIH JE DELAVSTVO SLOŽNO GLASOVALO ZA SVOJE KANDIDATE.

Dozdaj niso imeli delavci in farmarji svoji zastopnikov v provincijalnem parlamentu.

Ottawa, Kan. — Dokler ni izbruhnila svetovna vojna, so delavci in kmetje v Kanadi dremali politično in so pridno glasovali za kandidate konzervativne in liberalne stranke. Kajti, kar sta v Združenih državah demokratična in republikanska stranka, to sta v Kanadi liberalna in konzervativna stranka. Šele po izbruhu svetovne vojne je prišlo med kanadske delavce in farmarje spoznanje, če se hočejo bojevati za svoje interese in doseči v tem boju uspehe, da morajo biti organizirani tudi politično. Organizirali so se in letos so prvikrat posegli v volilni boj in povsod dosegli nepričakovane uspehe.

V provincijalnem parlamentu Nove Škotije niso farmarji in delavci imeli nobenega svojega zastopnika. Absolutno večino v parlamentu so imeli liberalci, v manjšini so pa bili konservativci. V zadnjem volilnem boju so liberalci še ohranili večino, kajti izvojevali so trideset mandatov. Ali njih večina se je pričela drobiti, kajti v splošnem so izgubili en mandat, druge izgube so pa nadomestili na ta način, da so v nekaterih mestih sanje glasovali konservativci, da ne zmagajo kandidatje delavske stranke. To se je zgodilo na pr. v Halifaxu, kjer je delavska stranka imela pet kandidatov, ki so prejeli lepo število glasov, niso pa bili kos združenim liberalnim in konzervativnim silam, pa tudi vpliv vlade je v glavnem mestu velik.

Konservativci so pa prišli iz volilnega boja popolnoma uničeni, kajti ohranili so samo en mandat.

Industrija v Novi Škotiji ni sele razvita in zaradi tega je delavska stranka postavila samo trinajst kandidatov, od katerih je bilo izvoljenih pet. Kmečka stranka je postavila petnajst kandidatov in izvoljenih je bilo sedem, tako da imajo farmarji in delavci skupaj dvanajst poslancev v parlamentu.

Značilno pa je, da so farmarski kandidatje odprto izjavili, da popolnoma soglašajo s programom delavske stranke in da bodo glasovali za vse predloge, ki bodo sestavljeni na podlagi programa delavske stranke.

Največje uspehe je dosegla delavska stranka v pokrajini rta Bretona, kjer se nahajajo rudniki in jeklarne. V tej pokrajini so bili izvoljeni štirje kandidatje delavske stranke. Peti kandidat delavske stranke je bil izvoljen v Cumberlandu s pomočjo kmečkih glasov.

Značilno je v tem volilnem boju, da so napravili farmarji in delavci kot producentje kompromis in da kot producentje podpirajo program drug drugega, ker so delavci in kmetje izkoriščani od enih in istih privatnih interesov, ki kontrolirajo industrijo, transportacijo, banke ali z drugimi besedami, ki so gospodarji nad sredstvi za blagovno produkcijo in distribucijo.

KAJ JE MONOPOL?

Newark, N. J. — Podkancelar Backes je izdal sodnijsko prepoved, ki prepoveduje železostavbinskim delavcem zastavkati iz simpatije do delavcev, ki stavkajo pri Atlantic Smelting in Refing kompaniji v Brooklynu.

Podkancelar je utemeljil svoje sodnijske prepoved z besedami, da delavci nameravajo ustvariti monopol.

Delavci pravijo, da naj to utemeljitev vzamejo naznanje jezikoslovci, da popravijo besednjake in tako pravilno raztolmačenje besede monopol, kajti po podkancelarjem odloku so dozdaj živeli v zmoti.

POLJSKI MIROVNI POGOJI GOVORE.

SO POPOLNOMA JASNA SLIKA O "USPEHIH" POLJSKE ARMADE, KI VEČ POVE KOT VSE BRZOJAVKE.

Zdi se, da imajo pri vseh brzojavkah borzijani svoje prste vmes, da se lože rešijo nič-vrednih papirjev.

Varšava, Poljska. — Če so poročila resnična o izjavi poljske mirovne delegacije, tedaj vodijo ofenzivo in protiofenzivo samo borzijani s pomočjo časnikarskih agencij, da raspečajo vrednostne papirje, ki padajo v kurzu. Sem je došlo poročilo, da je poljska mirovna delegacija že 19. avgusta predložila mirovne pogoje, ki potrdijo z drugimi besedami sovjetske pogoje in je upati, da se sklene mir med Poljsko in Rusijo. Tako se je izrazil neki vodja socialistov, ki je bil tudi za ofenzivo proti sovjetski Rusiji.

Poročilo pravi, da je poljska mirovna delegacija predložila sledeče pogoje:

"Politična in gospodarska integriteta in popolna suvereniteta in neodvisnost Poljske v njenih mejah so absolutno potrebne za njen politični in gospodarski razvoj.

"Garancije, da se Rusija ne bo umeševala v notranje zadeve Poljske."

To sta dve glavni točki, ki jih je predložila poljska mirovna delegacija, ki jasno govorita, da pride do sporazuma.

London, Angl. — Poljski ministrski predsednik Witos je obvestil rusko sovjetsko vlado po brezžičnem brzojavu, da poljske "zmage" niso spremenile namenov poljske vlade. Tako pripoveduje brzojavka iz Varšave, odposlana v London. Ministrski predsednik je dodal, da niso bile spremenjene instrukcije, ki jih je prejela poljska mirovna delegacija, in da Poljaki žele le častni mir.

"London Times" pa pravi, da je prejela iz Lucerne poročilo, da je Lloyd George prejel sovjetsko noto, ki napravlja vtis, da ni zadovoljiva. Nota se porabi za diplomatične izmenjave med Londonom, Rimom in Parizom.

V resničnost brzojavke, ki jo je priobčil dnevnik "London Times", pa ne verjame noben resen političar, ki pozna Lloyd Georga kot diplomata, kajti njegova navada je, da takih stvari ne obeša na veliki zvon, dokler niso rešene. Brzojavka je po mnenju političarjev le mnenje časnikarskega poročevalca, ki ne pove nič zanesljivega, ker je sestavljena na podlagi njegovih opazovanj, katera so pa lahko napačna, ker so izvršena na predsodkih.

VLOMILCI OBKOLJENI.

Geneville, Ill. — Štirje vlomilci so vlomili ponoči v tukajšnjo prvo narodno banko in razstrelili varnostno shrambo. Naložili so denar na avtomobil in izginili v temno noč. Rakstrelba in ropot sta zbudila trgovca John Reida, ki je hitro alamiral meščane, telefonska centrala je pa vlomu alamirala vse farmarje po okolici.

Ko je farmar Prob Kelley sprejel sporočilo o vlomu, je hitro zapeljal stroj za kosenje čez cesto, da tako ustavi bandite. Kmalu je pridrdral avtomobil in ko so banditje videli, da je pot zaprta, so zapustili avtomobil in pustili v njem za pol bušlja srebra. Farmar je šel v hlev in pričel streljati na bandite, ki so bežali proti bližnji hosti. Dospel je šerif s svojimi deputiji, ki so obkolili šumo, v katero so izginili vlomilci.

BEDUINI SO POTOLKLI 150 KRISTJANOV.

Kairo, Egipt. — Neka četa Beduinov je pomorila sto petdeset kristjanov v Ajlunu, ki se nahaja okoli petdeset milj severno od Jeruzalema. Tako poroča brzojavka iz Kajfe v Palestini.

RUDARJI NA POLJU TRDEGA PREMOGA SO PREJELI 17% POVIŠANJA.

Mogoče pride do splošne stavke rudarjev na polju trdega premoga.

Wilkesbarre, Pa. — Tukaj je splošno mnenje, da rudarji na polju trdega premoga niso nič pridobili, ker je bil njih spor predložen mezdni komisiji v rešitev, ampak če bi sprejeli maksimalne ponudbe od strani podjetnikov, da bi bilo vseeno. Rudarji pravijo, da se je zdaj pokazalo, koliko imajo pričakovati od komisij, ki rešujejo spore med rudarji in premogovniškimi podjetniki.

Odlok je napravil splošni nepokoj med rudarji, kajti nihče med njimi ni pričakoval take razsodbe.

Proti zaključku večine je predložil Neal J. Ferry, zastopnik rudarjev, poročilo manjšine, ki prizna vse zahteve rudarjev.

Po odloku komisijske večine bi rudarji sprejemali sledeče mezde na dan: Rudarji $6.28, rudniški težaki $5.44, kompanijski težaki $4.91, deški $3.38½. Komisija je priznala ravno polovico tega, kar se rudarji zahtevali, prvikrat. Kasneje so se rudarji izrekli, da se zadovoljuje, če se njih mezda za toliko poviča kot rudarjem na polju mehkega premoga, toda komisija je priznala le 17-odstotno povišanje mezde.

SOVJETSKE ČETE ZMAGUJEJO NA JUGU.

BOLJŠEVIKI SO OSVOJILI REŠT.

Vrangel se je moral umakniti dvanajst milj.

London, Angl. — Boljševiki so zopet osvojili Rešt, ko so bile močne rezervne boljševiške čete izkreane v Enzoliju, ki so dospele tje iz Bakuja. Perzijski kozaki so bili vrženi nazaj še v sredo ponoči. Tako poroča teheranski poročevalec dnevnika "London Times."

O perzijskih kozakih poročajo, da beže po rešt-kavinski cesti. Poročevalec dodaja, da zmaga sovjetskih čet med perzijskimi četami napravlja še bolj kompliciran položaj, ker so pretrgane britske komunikacije z Mezopotamije.

Carigrad, Tur.— Medtem ko so Vranglove čete napredovale v v glavnih pokrajinah Kavkaza, se je moral Vrangel umakniti ob Dnjepru za dvanajst milj, kar postavlja vse njegovo kampanjo v nevarnost.

Sovjetske čete so v sredo prekoračile Dnjeper in so zdaj v posesti levega brega reke na daljave petdeset milj od Aleška do ustja reke Bolšiveje Lepotike.

Boljševiki niso prekoračili Dnjepra le na teh dveh mestih, ampak tudi v sredi pri Kakakovi. Vrangleva armada je bila vržena dvanajst milj nazaj od reke Neve. Vranglove postojanke se vlečejo južno od Bolšiveje Kajaške in Černe Moline skozi Rubanovko do Bolšiveje Lepotike.

Nova nevarnost ugroža Vranglove čete med Donom in Dnjeprom in bo najbrž povzročila, da se Vrangel umakne do Perekopa.

BRITSKI URADNIK UBIT V INDIJI.

Simla, Britska Indija. — Neki mohamedanski fanatik je umoril britskega komisarja Willoughbyja na njegovem domu v Kerija. Morilec je vstopil v komisarjev dom, ko so bili vsi njegovi služabniki odsotni.

MEHIŠKI BANDIT ZAMORA JE IZGUBIL BITKO.

Mehika, Meh. — Mehiške zvezne čete so porazile v bitki bandita Zamoro. Bandit je izgubil tri in štirideset pristašev. Z osemdeset pristaši se je umaknil v severne pokrajine Jaliska. Za njim je zvezna konjenica.

NESOGLASNA POROČILA Z RUSKO-POLJSKE FRONTE.

PO PARIŠKIH VESTEH SE RUSI UMIKAJO, PO LONDONSKIH SO V OFENZIVI.

Nobena vest pa ne nosi oficijelnega značaja, toraj sta obe dvomljive vrednosti.

London, 30. avg. — Ruske rdeče armade so pričele protiofenzivo na vsej fronti na Poljskem. Rusi so reokupirali Grodno in Poljaki so izpraznili Bialystok. Brezžična depeša iz Moskve se glasi, da ruske čete napredujejo v okolišu Bialystoka, Brest-Litovska in drugod. Ofenziva proti generalu Vrangiu se nadaljuje z uspehom.

Washington, 29. avg. — Mornariški department je odredil, da se ameriška eskadra preseli iz Revala v Gdansko, kjer pristaniščni delavci še danes nočejo izkladati vojnega materijala s parnikov za Poljake. To delo zdaj opravljajo francoski pomorščaki. — Zdi se, da je ameriška vlada spremenila svoje stališče napram Poljski in bo dovolila Poljakom, da lahko vnovič invadirajo rusko ozemlje in ga okupirajo kolikor morejo.

Berlin, 29. avg. — Iz Moskve poročajo, da so se ruski delavci in kmetje in vseh krajev odzvali v velikanskem številu klicu za prostovoljni vstop v armado. Ves Petrograd je mobiliziran. Ker je s Finsko podpisan mir, prihajajo sovjetske čete noč in dan s finske meje na poljsko fronto. Vest iz Koenigsberga se glasi, da je Trockij zbral svežo armado v okolišu Brest-Litovska za protiofenzivo.

Druga brzojavka iz Moskve poroča, da je Francija poslala na Poljsko 20,000 zamorcev.

Pariz, Fran. — Poljaki napredujejo ob meji Vzhodne Prusije. Vsa prizadevanja boljševiških poveljnikov so zastonj in boljševiške čete nimajo poguma se postaviti v bran.

Poljaki so po parurnem razstresenem boju zasedli osovako fronto in so odprli pot v Bobrovo močvirje ter dospele do Augustovega jezera. Tako so dosegli oblast na južno stranjo mejo do Augustova.

Boljševiki so po umiku prešli v dobre obrambne postojanke, ker jih branijo šume in močvirje. Postavili so se silovito v bran pri Grodnu.

Boljševiške čete so osredotočujejo v tej pokrajini z namenom, da ustavijo prodirajoče Poljake.

Vojaški eksperti izjavljajo, da je težko spoznati, kakšne taktične vaje izvedejo poveljniki boljševiških čet.

"Osemdeset tisoč boljševiških vojakov je bilo ujetih na Poljskem, štirideset tisoč je bilo ujetih, trideset tisoč pa interniranih v Vzhodni Prusiji. (To je večje število, kot so poročali v začetku ruske ofenzive, da šteje boljševiška armada moč v tej pokrajini. O. ur.)

Francija je pa kljub temu svetovala Poljski, da umakne svoje čete na poljsko mejo, ko se podpiše mir.

London, Angl. —Sovjetski vojni minister Trockij zdaj zapoveduje boljševiškim četam v brestlitovski pokrajini in Grodnu, ki zdaj napadajo oPljake. Tako se glase današnje brzojavke, ki prihajajo sem.

Rusi so pojačili svoj odpor na južni črti pri Lvovu.

Boljševiški ujetniki pripovedujejo, da je bil general Lev Tuhačevskij, katerega imenujejo tudi ruskega Napoleona, odstavljen zaradi tega, ker ni osvojil Varšave.

Poljska delegacija pripoveduje, da so zopet ujeli štiri tisoč boljševiških vojakov.

VREME.

V torek jasno. Lahki zapadni vetrovi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto, $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.55 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

Entered as second class matter ... 21

Datum v oklepanju n. pr. (September 1-20) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

FARMARJI SPOZNAVAJO VREDNOST SVOJEGA TISKA.

Iz Kansasa je došla razveseljiva vest, da so farmarji pričeli agitirati za ustanovitev svojih političnih listov. Spoznali so, da so zdajšnji dnevniki pod kontrolo velebizniških interesov, ki so sovražni farmarjem kot delavcem.

Farmar in delavec sta producenta, privatni interesi so pa zajedavci na producentu.

Iz tega sledi, da sedanje velebizniško časopisje pobarva vesti tako, da služijo profitarjem in škodijo delavcem in farmarjem. Proti velebizniškemu časopisju je prav lahko nastopiti, seveda ne tako, kot se je zgodilo v Denverju, kjer je ogorčeno in razplamteno ljudstvo napadlo tiskarno zagrizenega velebizniškega dnevnika, ampak z ustanovitvijo lastnega dnevnega časopisja.

Pogledati je treba, koliko je farmarjev in delavcev na eni strani, koliko prekupcev, špekulantov, advokatov, borzijanov in drugih neproducentov na drugi strani, pa se lahko vsakdo prepriča, da farmarji in delavci tvorijo ogromno večino. In če se farmarji in delavci zavežejo, da bodo podpirali le svoje časopisje, tedaj je dokazana reč, da ima farmarsko in delavsko časopisje lepo prihodnost, ki je pa seveda odvisna od trdne volje farmarjev in delavcev.

Delavski in farmarski listi res ne bodo izhajali v tako velikem formatu kot velikomestni velebizniški dnevniki, ker ne bodo prinašali devet desetink čtiva, ki ga dandanes najdemo v velebizniškem časopisju in ki nima prav nobene praktične vrednosti za delavca in farmarja.

Delavca ali farmarja gotovo ne zanima, kako se oblačijo bogate in neumne goske, ki niso še nikdar v svojem življenju izvršile koristnega dela. Še manj se pa zanimata, kakšni ovratniki so v modi pri psičkih, ki jih take dame nosijo v svojem naročju, kadar odhajajo na sprehod, da malo gibljejo s svojimi lenimi udi. Takim stvarem in drugim bedastočam posveča velebizniško časopisje po cele strani. Za delavca so važnejše stvari na svetu kot blazna moda, ali vesti, ki pripovedujejo, da se je sin kralja odkašljal zjutraj, ko je po kratkem spancu vstal iz postelje, v katero je legel po prekrokani noči. Nak, take stvari ne morejo zanimati delavca in farmarja in zato jih tudi pravo delavsko ali farmarsko časopisje ne prinaša.

Agitacija za ustanovitev krepkega farmarskega in delavskega časopisja v Kansasu je pričela in le želeti je da se kmalu oživi tudi v drugih državah, da iz te agitacije kmalu vzklije krepke delavsko in farmarsko časopisje v angleškem jeziku, ki bo služilo za obrambni ščit delavcem in farmarjem.

Gary se je znal umakniti. — Gary, jeklarski magnat in industrijalni avtokrat, se je par dni pred objavljenjem poročila Medcerkvenega gibanja o razmerah v jeklarski industriji odtegnil javni kritiki. Sedel je na parnik in odpotoval v Evropo.

Oficijelno glasilo jeklarskih magnatov — "Iron Age" — je seveda priskočilo takoj na pomoč in zaječalo, zakaj vendar kličejo mrtve iz groba, ko so jeklarski in železarski delavci zadovoljni s svojo usodo.

Kdo je šmokavzarju naznanil v imenu jeklarskih in železarskih delavcev, da so zadovoljni s svojo usodo, je seveda uganka.

Poročilo, ki ga je izdalo "Medcerkveno gibanje" o razmerah v jeklarski industriji ob času stavke, je seveda zelo neprijetna reč za jeklarske magnate, ker je resnično in odkriva vso brutalnost jeklarskih mogotcev, in zaradi tega stoka "Iron Age": "Ne kličite mrtvih iz groba!"

Prosperita! — Štiri miljone družinskih očetov je poslalo davčnemu uradu poročilo o svojih dohodkih. Med njimi ima polovica dva tisoč ali manj dolarjev letnih dohodkov. In ker danes dolar ne kupi več toliko blaga kot v predvojnem času, je lahko razumeti, v kakšnih razmerah žive družine, katerih družinski glavarji imajo dva tisoč dolarjev ali pa manj dohodkov na leto.

DOPISI.

Elizabeth, N. Y. — Bilo je lepega spomladanskega jutra, ko sem se pogodil z "Luka Matijo" v Lincolnu, Illinois, za potovanje proti mokrim državam, in sicer najprvo v Detroit, Mich. Ko smo srečno pridrsali v mesto samodrčev in tudi parnikov, ki vozijo mimo Detroita, smo poželeli nekoliko okrepčila. Luka Matija je kmalu vse dobil, kar je želel in kar je nujno potreboval in tako sem tudi jaz dobil za en dolar večerjo, in stanovanje med "rdečkarcami" za za dolar in pol, katerih pa nisem bil prav nič vesel, kljub temu, da so bile med njimi nekatere še mlade.

Naslednji dan na vse zgodaj je pa privriskal Luka Matija iz Windsorja, Ontario, Canada in mi namignil, da naj še jaz poskusim kanadski ječmenovec. Žejen sem bil in sem že računal, koliko kozarcev da bi bilo dovoljeno po vseh prohibicijonističnih zakonih. Ko sem še bil kakih sto korakov oddaljen od gostilne, že pride nasproti ta preklicani John Bull in mi reče v nekaki čudni angleščini: "Fant, mi nimamo ječmenovca za Yenkije in tudi ne za Slovane; le pojdi nazaj in pij vodo." Jaz sem mu pokazal figo v žepu, se peljal nazaj v Detroit in odtamkaj pa naprej proti Atantiku.

Pokrepčana s stoletno staro, sva končno vendar prispela z Luko Matijo v Elizabeth, N. Y. Mesto je precej prijazno; posebno predmestje ki se razteza po lepih hribčkih, ali takozvani 'Hillside', kjer so razni drevoredi in lepa sprehajališča.

V tem mestu so velike tovarne, kot n. pr. Singerjeva tovarna šivalnih strojev, ladjedelnice, oljne čistilnice Standart Oil Co. in kakor se govori ,bo septembra meseca pričela obratovati tudi avtomobilska tovarna, ki bo vposlila od pet do šest tisoč delavcev. V tem mestu se industrija zelo hitro razvija.

Mesto šteje sedaj okrog stotisoč prebivalcev, ki so različnih narodnosti. Naseljenih je veliko Rusov, Poljakov, Čehov, Špancev in Nemcev. Slovenca sem sedaj opazil samo dva in kakor mislim jih tudi ni več.

Od tukaj je zelo lep razgled na otok "Staten Island". Kdor se hoče peljati od tukaj mimo kipa Svobode do Battery Place, N. Y. plača samo 18c. V kolikor se tiče mokrote, jo imamo zadnje čase dovolj ,ker je dovolj dežja.

Pred nedolgim so tudi to mestece obiskali suhaški agentje in zaplenili žganja v vrednosti okrog 30.000 dolarjev.

V zadnjem času se veliko poroča o bojih med Rusi in Poljaki. Čemu ta bratomorni boj, od katerega imajo dobiček samo ljudski izkoriščevalci, priprosto ljudstvo pa škodo! Najboljumestno bi bilo, da bi se v Evropi ustanovile "Združene države slovanske", ki bi skupno izvolile predsednika, ki bi bil izvoljen in potrjen od ljudstva samega, ne pa od kakih ljudskih izkoriščevalcev in od rimskega papeža. — **Andrew K. Sprogar.**

Lowell, Ariz. — Tukaj dobroznano in občespoštovano rodbino Jacob Zupančičevo je zadela 8 avgusta velika nesreča, nemila usoda ji je ugrabila edino nadebudno hčerko Jenney.

V nedeljo 8. avgusta okrog pol osme ure zvečer se je namreč rodbina Frank Star (Starešinich) odpeljala s svojim avtomobilom nekoliko na sprehod in pri tej priliki so povabili omenjeno hčerko Jenny, da naj se pridruži, da se bodo skupno peljali v bližnjo okolico. — Ko so se vračali proti domu je treščil Frank Starov avtomobil v vojaški tovorni avtomobil in pri tej kolniji je bila Jenny na mestu ubita. Frank Star in njegova soproga sta pa dobila le lahke poškodbe.

Pogreb nesrečne žrtve se je vršil 10. avgusta, katerega se je udeležilo veliko število rojakov.— Nesrečni rodbini Zupančičevi izrekam moje najiskrenejše sožalje. — **Peter Bozich.**

Obešanje ogrskih kuminstov se nadaljuje. Dne 2. avgusta t. l. zjutraj so bili obešeni komunisti Kartes ,Szayek in Zgik, koji so bili obsojeni na smrt od protirevolucijonarnega sodišča v Cseple. Kakor se vidi, nadaljuje buržoazija in krščanska ogrska reakcija. Po setvi pride seveda žetev.

Inozemstvo.

Sinfajnovci so napadli vojaške postojanke.

Gork, Irska. — V soboto zjutraj je divjal hud boj v Clonakoltyju, pristanišču jugozapadno od Gorka. Petdeset sinfajnovcev je namreč napadlo policijsko posadko v kasarni.

Napadalci so streljali s puškami in vrgli so tudi eno bombo. Policija je odgovorila s tako močnim ognjem, da so bili napadalci primorani se umakniti.

Dve deklici sta našli smrt v ognju.

Dundak, Irska. — Sinfejnovci so zapalili hiši in trgovine dveh protestantovskih unijonistov. Trgovini sta pogoreli do tal in smrt v ognju sta našli dve prodajalki.

Vojaki se pridružili izgredniikom.

Dublin, Irska. — Irskem ne divja le civilna vojna za neodvisnost Irske, ampak ta vojna je pomešana tudi z verskimi boji. Protestantje napadajo katoličane in katoličani protestante.

Kjer so katoličani v večini, napadajo protestante, protestantje pa vrščajo katoličanom žilo za ognjilo, kar potrdi vest iz Belfasta.

V Belfastu so protestantje napadli katoličane v ulici Fesforde. Pri teh nemirih so vojaki očitno simpatizirali z izgredniki.

Vpori v čilenski armadi.

Lima, Peru.—V čilenski armadi, ki je osredotočena pri Taeni in Arici in ki šteje petnajst tisoč mož, so se dogodili vpori, ki so bili strti z železno pestjo. Več upornikov je bilo usmrčenih.

Čete so odstranili iz Valparina, ker so naklonjene predsedniški kandidaturi Arture Alessandrija. Vojaki zahtevajo, da se pošljejo domov.

$25 kupi en miljon rubljev.

Sebastopolj, Rusa. — Neki časnikarski poročevalec je kupil za pet in dvajset dolarjev en miljon rubljev. Plačal je šestdeset tisoč rubljev za obed, deset tisoč rubljev za vožnjo z drožko, kljub temu je pa še ostalo nad devet sto tisoč rubljev, tako da bi se z njimi lahko preživel še par dni.

Bivši bandit Villa daje sdaj nasvete banditu Zameri.

Mehiko, Mex. — Bivši bandit Francisco Villa je pisal banditu Pedru Zameri, da naj se poda. V pismu mu je svetoval, da naj žrtvuje svojo čast v interesu domovine.

Zverinstva madžarskih belih teroristov. V Zagrebu je bil dne 4. jul. na čehoslavaškem konzulatu končan zapisnik s pripadnikom čehoslovaške republike, ki se je povrnil iz tabora internirancev v Zalaegerszegu. Bil je brez vzroka prijet, ko je prekoračil mejo na poti v Caprijo, kjer je že pred vojno delal v tamošnji sladkorni tovarni. Takoj so mu vzeli potni list in ga preko Budimpešte eskortirali v Zalaegerszeg. Po njegovi izjavi se nahaja tam preko 1000 civilnih internirancev, večinoma Jugoslovanov in Čehoslovakov. Kot samovidec navaja barbarsko, nečloveško postopanje Madžarov in pravi: "Dajali so nam zaužnice, ki so bile na dnevnem redu, in nam pulili lase z glave ter nas silili jih jesti. Z gorečimi cigaretami so nam palili lica in nas silili lizati pljuvalnike. Brez sodnega zaslišanja so obešali nesrečne žrtve na zverinski način. Posmehovali so se jim in jih pred usmrtitvijo večkrat na vrvi potegovali gori in doli. Šele po teh grozotah so jih usmrtili in kričali: "Pojdi k Petru!" V vlaku, v katerem so nas vozili iz Budimpešte, so mnogo žrtev zaklali z bodali in jih potem vrgli iz vagona, češ, da so hoteli pobegniti. Internirancu se je po štirih mesecih posrečilo pobegniti in prosi, da se obvesti o tem javnost in obstva, da pomagajo nesrečnikom. Med njimi se nahaja mnogo inteligentov, celo en uradnik iz Beograda, mnogo žen in otrok, ki so popolnoma odrezani od sveta, ker se njihova korespondenca uničuje in nimajo od nikagor pomoči.

Krvavi dogodki v Italiji. Vsak dan prihajajo z Italije vesti o krvavih spopadih med delavci in karabinjerji ali kraljevo gardo. V Milleimo so karabinjerji zopet ustrelili v gručo delavcev, ker so peli "Bandiera rossa" (rdeči prapor). En delavec je ostal mrtev, drugi je pa težko ranjen.

BITKA MED ŠTRAJKARJI, MENIHI IN VOJAKI.

SEDEM MRTVIH IN VEČ RANJENIH.

Vojaki so se skrili končno v katedralo.

Siena, Italija. — V tukajšnjih bojih, ki so nastali med štrajkajočimi delavci in menihi, je bilo sedem oseb ubitih. Največ žrtev je na strani delavcev. Boj se je tako daleč razvil, da so se vojaki umaknili iz katedrale v kasarno.

Podajirani vzroki, ki so povzročili boj ,niso še znani, ampak znano je tole:

Po cesti se je vila procesija menihov in pobožnjakov iz opatije Santa Fiore v opatijo San Salvador. Na obeh straneh ceste so stali štrajkujoči delavci v nepreglednih vrstah. Neki menih je izrekel štrajkujočim delavcem izzivajoče besede. Nekdo je na to udaril meniha, nastal je pretep. Menihi in pobožnjaki so videli, da izgube bitko in so pozvali na pomoč karabinijerje, ki so pa tako nerodno nastopili, da je bilo vse ljudstvo razkačeno in je padlo po karabinijerih in pobožnjakih. Pozvani so bili na pomoč vojaki, ali ljudstvo je razgnalo procesijo, nakar se je obrnilo proti katedrali. Ko je prišlo tje, je bila katedrala zasedena po dveh vojaških kompanijah. Ljudska množica je narasla na več tisoč glav. Naskočila je katedralo in pri tem naskoku je bil ubit menih Angelico Gallas, vrata katedrale so pa bila razbita. Vojaki so se umaknili v svojo kasarno, kajti ljudstvo je prihajalo od vseh strani, ki se je napotilo proti kasarni in tam oblegalo vojake. Štelo je več tisoč glav.

V teh bojih so bili ubiti trije delavci, dva vojaka, en menih in neka deklica.

DRAGINJA OSTANE IN NE BO ODPRAVLJENA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nik jo je pa podpisal. Oba molčita, kajti dobro je njima znano, da ne more obetati privatna kontrola ameriških železnic, ako se breme ne odloži na ljudska ramena. Obe stari stranki sta pa za to, da ostanejo železnice pod privatno kontrolo.

Deficit se je od marca sem povečal, odkar so železnice pod privatno kontrolo, in je veliko večji, kot je bil v istem času pod vladno kontrolo. Ciniki seveda pravijo, da je izguba zaradi tega večja, ker mora vlada kriti ves deficit do prvega septembra. Ali gospodje, ki so cinično govorili, postajajo že resni, in strah jih je pred bodočnostjo po prvem septembru.

Glenn E. Plumb, ki je izdelal načrt za nacijonalizacijo ameriških železnic, je svaril, naj se železnice nikar ne vrnejo pod privatno kontrolo, ker bo prva reč, ko prelidejo železnice pod privatno kontrolo, izredno visoko povišanje voznine. Tako povišanje voznine bo po njegovem mnenju najhujši udarec trgovinski vrednosti, pravi čisti dohodek se bo zniževal in nastala bo nevarnost bankrota.

To nevarnost so opazili železniški ravnatelji, še preden je stopila povišana železniška voznina v veljavo. Nacijonalizacija železnic je pred durmi! Tega dejstva se zavedajo tudi železniški ravnatelji. Ali predno se to zgodi, je bila potreba, da se nekaj izvrši, kar da zvodenelim delnicam vrednost. Korporacije se prav dobro zavedajo, da lahko napravijo izredno velik dobiček, kadar bodo končno predale železnice vladi.

LJUDSTVO, VEČINA SE, MESTNI OČETJE PRENAJAJO Z NOVIMI DAVKI.

Chicago, Ill.—Mestni oče Kostner je izdelal nov načrt, da mesto dobi zopet $450,000 davkov na leto. Sicer ni ta načrt nobena umetdost, a mestni oče je le ponosen nanj. Po njegovem načrtu bo treba plačati od vsake galone gazolina v mestu pol centa davka.

Mestni oče seveda ni pomislil, da bodo tisti, ki imajo avtomobile, kupovali gazolin znunaj mesta in da davčni dohodki od gazolina ne bodo tako visoki, kot je on preračunil. Prizadeti bodo najbolj tisti mali obrtniki, ki se poslužujejo še plinskega motorja za gonilno silo v svoji delavnici.

Novice iz Jugoslavije.

Šmartno pri Litiji. (Klerikalna polomija.) Dne 11. jul. so naši klerikalci proslavili desetletnico orlovskega obstoja. Pokazati so hoteli svojo veliko moč. Kljub temu, da so zbobnali iz celega Posavja vse svoje moči, prišlo je v Šmartno le okrog 120 rudečesrajčnikov in približno tudi toliko "Orlic". Naši klerikalci so se pri prireditvi v svojih računih prečej zmotili ,kajti zagotavljali so, da pride v najslabšem slučaju nad 800 Orlov in nad 500 Orlic z dvema godbama; potem, ko so videli, da jih ni, so se pa izgovarjali na razne društvene prireditve Sprejem in udeležba je bila zelo klavrna, zastav je bilo razobešenih samo 8 po celi vasi, kar dokazuje dovolj jasno, da Šmartno ni več klerikalna trdnjava in da se bomo ob prvih volitvah otresli za vedno klerikali. mrčesa. Po maši se je vršil orlovski tabor pred cerkvijo — kjer se stala vsa farovška familija—ter verno poslušala klerikalne govornike, med katerimi so nostopali tudi bivši Habsburgovci in Šusteršičijanci v novi jugoslovanski uniformi. Predstavili so se ljudstvu kot največji domoljubi in najboljši politiki v naši državi, pozabili pa so na žalostne posledice in nesrečo, ki jo je rodila ogabna klerikalna politika. Pa saj zavedno ljudstvo vas je takoj spoznalo kot farizeje in hinavce, ki si hočejo oprati svoje črne roke pred maso še nezavednega ljudstva. Popolne se je vršila klerikalna komedija na Grmačkah, kjer je "klerikalni Janez" pokazal svoje mlade moči. Kot zaključek komedije je pa vzbudil iz spanja navzoče s svojim govorom g. Šparhakelj. Čudimo se pa, da je g. kaplan ob tej priliki pozabil na voditelja tukajšnje "Delavske zveze", ker Ablauf je že komaj čakal, da pride do besede. "Nehvaležnost je plačilo sveta". Zvečer smo pa videli pijane klerikelce, ki so v Litiji napadli iz Vač mirno vračajoče se Sokole — tak je bil konec klerikalnega navdušenja in prevzvišene katoliške morale. Še nekaj: "Slovenec" laže, da je v Šmartnem 400 Orlov, v resnici jih je pa le 40 članov in 15 Orlic!

Slovenjgradec. Naši mogotci in razlini denuncijantje so bili mnenja, da se da socijalno vprašanje rešiti z zatiranjem in preganjanjem socijalistično organiziranih delavcev in kmetov. Zaradi železničarske stavke so aretirali glavnega zaupnika socijalno demokratične stranke in sodnija ga je obsodila po zaslišanju strankarsko nasprotnih prič na tri mesece zapora. To je pa še bilo okrajnemu glavarstvu v Slovenjem gradcu premalo; mislilo je, da ima pravico in da se lahko nastopa proti političnim nasprotnikom socijalistom, kakor se hoče, samo da se jih nekaj mesecev iznebi in mogoče na ta način uniči kapitalistom in izkoriščevalcem nevarno stranko. Obsodilo je sodruga Eizingerja po istem paragrafu kot celjska okrajna sodnija na 1 mesec zapora in 1500 kron globe: Sodrug je invalid, izgubil je desno roko v železničarski službi. Ker ga hočejo slovenjegraški mogotci popolnoma uničiti, so vzeli njegovi ženi gostilniško koncesijo brez vzroka. Povemo vam: nehajte! Prišla bo sodba tudi za vas! Takrat bo sodila siromašno ljudstvo vaše sedanje zločine. Ali se še spominjate na svetovno vojno? Na tiste denuncijante, ki so demuncirali svoje politične nasprotnike in tudi konkurente Slovence? Takrat so bili denuncijanti avstrijski in nemški patrijotje. Samo beseda je zadostovala, pa si šel po zaslišanju sovražne priče in po sodbi pristranskih sodnikov v večmesečno ječo. In to je bila vaša šola. Ta šola naj vam bo tudi izid tega dela. Z vsakim zatiranjem in preganjanjem pa je dobil avstrijski sistem smrtnega sovražnika. Shod, ki se je vršil v nedeljo 18. julija v hotelu Balkan in na katerem je poročal sodr. Koren iz Celja, vam naj bo dokaz, da ste na napačni poti. Vladni zastopnik je vam lahko priča, ki je bil primoran gledati solzne oči izstradanih in izkoriščanih ženskih in moških zborovalcev. In kadar se bodo te solzne oči smejale, takrat bo obračun.

Samomor. Zastrupila se je neka Marija Karla Baritz, 31 let stara, iz Pulja, ki je prenočevala v prenočišču v ul. Punta del Forno 5. Truplo so prenesli v mrtvašnico pri sv. Justu v Trstu.

Ameriške vesti.

POLITIČNA STAVKA.

New York, N. Y. — Tukaj je pričela propaganda za stavko pristaniščnih delavcev na vseh britskih ladjah, katero mislijo razširiti na vse pristane v Združenih državah. Namen stavke je, da izpuste Terrence MacSweeneyja, župana v Corku na Irskem, iz zapora, in da se dovoli nadškofu Mannixu izkreati na Irskem.

Stavkarji, ali sile, ki so povzročile stavko, so zanesle stavko tudi na britske, francoske in belgijske ladje.

Ljudje, ki so za to, da so vsa ljudstva na svetu svobodna in ne samo na Irskem, seevda simpatizirajo z Irci, ali značilna je potuhnenost velebizniškega časopisja v tej stavki. Če bi na pr. delavci nastavkali zaradi katerega drugega političnega ali gospodarskega vzroka, tedaj bi to časopisje zakričalo na ves glas, da je stavka nelegalna. Kričalo bi po justičnem tajniku in da je Leverjev zakon kršen. In zakaj zdaj molči to časopisje? Irci imajo velik potičen vpliv v Združenih državah. V obeh starih strankah zavzemajo voditeljska mesta in njih vpliv v politiki je opaziti povsod. Tudi vsa katoliška cerkev s papežem na čelu simpatizira z Irci enako s Poljaki, in to je zopet vpliv, ki ga velebizniško časopisje ne podcenjuje.

Iz tega pa sledi, če hoče delavstvo biti vpoštevano, se mora politično organizirati, da si osvoji politično moč. Kadar bo imelo delavstvo velik vpliv na politiko, se bo bagatelazirano od strani velebizniškega časopisja in lastniki tega časopisja si bodo stokrat premislili, preden dovolijo svojim strankam, da napadejo delavstvo tako, kot ga sedaj napada je, kadar gre za delavske interese.

BANDITOM JE SPODLETEL NAČRT.

Trije banditje prijeti, $40,000 rešenih.

Chicago, Ill. — Policija je po svojih zaupnikih, ki žijejo v sodskih nižinah, izvedela, da nameravajo banditje oropati blagajnika mesarske tvrdke Wilson & Co., ko pride na banko po denar za izplačilo delavcev.

Ko se je blagajnik pripeljal z avtomobilom do banke, je kmalu pridrdral za njim tudi bandituški avtomobil in se ustavil za njegovim avtomobilom. Blagajnik je prišel z denarjem, sedel je na avtomobil in šofer ga je pognal. Takoj so pognali za njim tudi avtobanditje svoj avtomobil, a vendar toliko kasno, da se je med avtobandituški avtomobil in blagajnikov avtomobil zaril policijski avtomobil, v katerem so sedeli detektivi z detektivskim načelnikom Mooneyjem. Eden bandit je takoj segel po samokresu, ko je zapazil detektive, ali opazil je tudi, da so samokresi detektivov namerjeni na bandite in da ti samokresijo lahko počijo vsak trenotek. Banditom ni preostalo drugega kot se podati.

ZANIMIVE REČI IZ OBRAVNAVE PRED SODNIKOM ALSCHULERJEM.

Zastopnik delavcev obtožuje mesarske barone zvijačnih potez.

Chicago, Ill. — Pred sodnikom Alschulerjem, ki je razsodnik v vseh sporih zadevah med klavniškimi delavci in podjetniki, se vrši zaslišanje za povišanje mezde. Ko je bil zaslišan Thomas Brennan, poslovni odbornik organizacije kurjačev, je izpovedal, da na pritisk klavniških podjetnikov kroži med klavniškimi delavci peticija, da se zopet uvede dvanajsturni delavnik.

Komaj je Brennan izgovoril te besede, je bil advokat klavniških podjetnikov takoj na nogah in je zahteval, da naj pride Brennan z dokazi na dan. Govoril je, da delavci zahtevajo prostovoljno, da se uvede 12-urni delavnik, da bodo več zaslužili.

Brennan je izjavil, da ne bo naštel imen delavcev, od katerih je prejel zanesljive informacije, da je tako, kot je on izpovedal, ker bi bili taki delavci izpostavljeni preganjanju.

TOVARNARJI SE PRIPRAVLJAJO ZA BOJ?

New York, N. Y. — Vsa znamenja govore, da se pripravljajo tovarnarji, ki izdelujejo obleko, za boj proti krojaški organizaciji, poznani pod imenom 'Amalgamated Clothing Workers of America.' Tako je bilo poročano pred nekaj tedni v svet.

Ali danes postoji fakt, da so vsi tovarnarji, tudi oni v Rochestru, podpisali pogodbo s krojaško organizacijo za dve leti. Iz tega sledi, da so tovarnarji zdaj pokopali bojno sekiro, čeprav so mogoče imeli namen pričeti z bojem proti delavski organizaciji na celi črti. Mogoče so se podjetniki premislili in odložili svoj napad na organizacijo na kasnejši in ugodnejši čas.

Delavec brez delavskega časopisja je kakor vojak brez puške. Naročite se in širite svoje glasilo "Prosveto."

"ANCHOR LINE"

PARNIK "ITALIA"

odpluje 23. septembra

v DUBROVNIK IN TRST

Cena za tretji razred v Dubrovnik $125
Cena za tretji razred v Trst $100

in $5 vojnega davka

V vašem mestu ali bližini je lokalni agent.

"CUNARD LINE"

Parnik "SAXONIA"

odpluje

dne 30. oktobra

v Plymouth -- Cherbourg -- Hamburg

V vašem mestu ali bližini je lokalni agent.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in sakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatve se zadnji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Nered črev

je v vročih poletnih mesecih in zgodnjih jesenskih prisebi, odrastlih in pri otročiči splošna prikazen. To prihaja morda od nepravilne hrane, pijače ali hitre izpremembe vremena ali drugih vzrokov.

Severa's Diarrhoea Remedy

(Severov Pripomoček proti driski) se je izkazal vedno kot zanesljivo zdravljenje za drisko, želodčne krče, kolico, proti poletnim neredom črobovja itd. Dobro in sigurno za obeje — odrastle in otroke. Cena 50c in 2c davka. Na prodaj pri lekarjih.

W. F. SEVERA CO.

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega dne, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem zasigurate. Mislite v naprej.

NEW YORK — DUBROVNIK — TRST.

4. sept.—President Wilson.
11. sept.—Belvedere.
18. sept.—Columbia.
27. okt.—Argentina.
13. nov.—President Wilson.

V začetku augusta odpljujeta parnik Argentina in Panonia, dan odhoda še dosedaj ni naznanjen.

NEW YORK—GENOA.

3. sept.—Pesaro.

NEW YORK—HAVRE ALI CHERBOURG.

3. sept.—La Savoie.
8. sept.—La France.
9. sept.—Imperator.
14. sept.—La Touraine.
17. sept.—La Lorraine.
18. sept.—Caronia.
21. sept.—Aquitania.
23. sept.—Rochambeau.
24. sept.—La Fayette.
30. sept.—Mauretania.
1. okt.—La Savoie.
7. okt.—Imperator.
16. okt.—La France.
22. okt.—La Touraine.
22. okt.—Aquitania.

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

Iz starega kraja

je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO. ZAKRAJSEK
70 — 9th Avenue
NEW YORK, N. Y.

Jugoslovanski bančni zavod.

POTNIŠKA AGENTURA

odpremanje potnikov v staro domovino s jamstvom, hitro in najcenejše. Na izbero so vedno poštori na vseh odhajajočih parnikih. Posebni uradnik pomaga pri dobavi potnih listin, katere se dobe v 24 urah. Kovčki se zavarujejo tako da gredo s potnikom garantovano do njegovega mesta.

DOBAVANJE POTNIKOV

iz stare domovine v Zedinjene države s garancijo; ako ne pridejo se denar vrne. Posebni uradnik se nahaja v Evropi, kateri preskrbuje vse potrebne listine v zvezi s potovanjem; v starem kraju imamo tudi posebnega potovodjo, kateri spremlja potnike na potovanju.

BANČNI ODDELEK. NAKAZNICE.

Prodaja denarnih nakaznic po najcenejših dnevnih cenah, katere se nakazujejo na vse večje bančne zavode v Evropi in na vse banke v stari domovini. Izplačevanje je zajamčeno, kakor hitro se nakaznice predlože dotičnim bankam. Money order; pošiljanje denarja, v katerikoli kraj stare domovine pod garancijo. Vi dobite pismeno poštno potrdilo, podpisano po človeku, kateremu pošljete denar.

VLOŽNE HRANILNE KNJIŽICE.

Pošiljanje denarja na hranitev v domovinske hranilnice in dobava hranilnih knjižic v teku dveh mesecev pod jamstvom.

PRAVNI ODDELEK.

V tem oddelku se nameščeni slovenski odvetniki, kateri izvršujejo vsakovrstne pogodbe, prepise posestev, poslednje volje, tožbe in vse ostalo na domovinske vlasti.

HOTEL.

Posebni hotel z udobnimi sobami, čitalnico in vsem drugim je na razpolago potnikom; tu se nastanjeni samo potniki Zarove banke. Ne prenočujte, temveč kadar potrebujete nasvetov, obrnite se k Vašemu

HENRY C. ZARO, BANKIR
29 Cooper Square, NEW YORK CITY.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 6 aprila 1904. — Inkorp. IV. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik Vincenc Culuker, podpredsednik Anton Hrast, Box 148, Canonsburg, Pa., nadzornl gl. tajnik Math Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, zapisnik gl. blagajnik Frank S. Terdina, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 406 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 276, Bellaire, Ohio, Jos. Radilich, Box 452, Sunnyside, Pa., Frank Sakrah, 6609 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Plaetzek, Box 438, Bridgeville, Pa.
Anton Radilich, Box 73, West Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Grass, Kans., na Jugoslovanski.
Leo Kuhar, Box 246, Gilbert, Minn., na stavbiščnjak.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič 412 Pierce St., Eveleth, Minn.

Tiskovni odbor.

Vincenc Culuker, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2126 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trdeli, Box 191, Lawrence, Pa.
Jelko Ovca, 542 Engelwood, Detroit, Mich.
Jos. Shuk, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1846 So. Racine Ave., Chicago, Ill.
VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zaveršnik.

POZOR! — Korespondence s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole.

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Bolniško uradništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru naj pošiljajo M. Petrovič, predsednika nadzornega odbora; čigar naslov je zgoraj.

Vsi pritožki na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 406 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse pritožke proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na naslovi Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni, spisni, tarokinji in vpisi vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

AKO ŽELITE DOBITI SVOJCE, sorodnike in prijatelje iz domovine v Ameriko po nizki ceni;
POSLATI DENAR HITRO in po najnižji ceni;
POTOVATI V STARI KRAJ po najkrajši črti, tedaj se obrnite na

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave. New York, N. Y.

Prodajam parobrodne listke iz domovine v vse kraje v Ameriko. Izdelujem vse notarske posle in potrebne spise za dobavo svojcev. Potnikom v stari kraj preskrbim potne liste in računam le konsularne pristojbine.

DENAR V JUGOSLAVIJO

pošiljamo hitro, točno in po niski ceni. Lastnoročno podpisana potrdila od prejemnikov prejemamo v najkrajšem času. Prodajamo

PAROBRODNE LISTKE

za vse črte za v in iz Evrope po originalni ceni. Preskrbimo našim potnikom

POTNE LISTE,

kakor tudi vse druge potrebne potne priprave, ter izvršujemo vse

NOTARSKE POSLE

vseh vrst točno in po niski ceni. Vrejujemo izprave, ki so potrebne za dobavo svojcev iz domovine v Ameriko. Prejemamo denar na

HRANILNE ULOGE

ter plačamo po 4% obresti. Odprite vašo vlogo pri nas še danes. Izplačamo vsako še tako veliko vlogo na željo vsacega vlagatelja takoj.

REMETH STATE BANK 10 EAST 22nd STREET NEW YORK, N. Y.

ROJAKI SLOVENCI!

Ako ste namenjeni potovati v staro domovino, nam takoj pišite ter si zavarujte prostor na najboljših parnikih. Mi zastopamo vse največje parobrodne družbe.

NEW YORK — CHERBOURG — HAVRE.

14. Augusta ..... Adriatic
14. Augusta ..... New York
21. Augusta ..... St. Paul
4. Sep. ..... Philadelphia

NEW YORK — TRST — DUBROVNIK

14. Augusta ..... Argentina
14. Sep. ..... President Wilson
21. Sep. ..... Belvedere
28. Sep. ..... Columbia

Pišite po cenik za posamezne parnike.

Potnikom preskrbimo potne liste in vse drugo potrebno za potovanje.

Ako želite dobiti svojce iz starega kraja, nam pišite po pojasnila. Pošiljamo karte in izdelujemo vse potrebne listine.

Pišite nam za nadaljna pojasnila takoj, da si zagotovite dobro potovanje.

STRUKEL & HORAK,
European Trading & Export Co.,
66 — 9th Avenue, NEW YORK, N. Y.

ŠIFKARTA IZ TRSTA V NEW YORK STANE SAMO $30.00

Najmanjša svota, kar računajo agentje za karto iz Trsta do New Yorka je $88.00. Če hočete dobaviti svojo rodbino ali prijatelje iz starega kraja v Ameriko, obrnite se za pojasnilo in potrebne listine na

MATIJA SKENDER
javni notar za Ameriko in stari kraj.
5227 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Prihranil vam bo denar. — On je za narod, narod je za njega.—

RAD BI IZVEDEL

za svojo sestro Marijo, rojeno Jakše, iz Semiča na Dolenjskem in sedaj omožena Mary Kraker. Pred nekaj leti se je nahajala v Iron Belt, Wis. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve za njen sedanji naslov, da mi ga sporoči; ako bo pa sama čitala ta oglas, naj se nemudoma izglasi svojemu bratu na naslov: Jacob Jakše, P. O. Box 28, Buhl, Minn.

Delavski list je tisk, s katero računa vaš nasprotnik.

Rumunija in Jugoslavija.

Iz potnih spominov E. Aleksander Powella.

(Nadaljevanje.)

Oficijelna Rumunija je vedno sanjarila, da bo odločujoči faktor v jugovzhodni Evropi, da bo ona najmočnejša država sploh v jugovzhodni Evropi. In sedaj so se pa njene sanje razblinile v nič, ko je videla, da jo je prekosila Srbija, ko se je ustanovila nova država Slovencev, Hrvatov in Srbov. Videla je, da je dobila novega tekmeca, za katerim je po njenem mišljenju Francija. Ko je razpadla Avstro-Ogrska ,je Rumunija računila z zanesljivostjo, da bo dobila celi Banat in da bo njena politična meja na severu do reke Maroš in na jugu pa do reke Donave. Ko je bilo na dnevnem redu vprašanje o razdelitvi tega ozemlja med balkanske države, je menda srbski ministrski predsednik vzkliknil; "Na ta način pride naše glavno mesto v strelno daljavo rumunskega topništva", je rumunski ministrski predsednik mrzlo odgovoril: "Pa prestavite vaše glavno mesto kam drugam."

In ravno nesoglasje o razdelitvi Banata je privedlo oba ta dva naroda skoraj do sovražnosti in preloma diplomatskih stikov. Ko sem se jaz mudil v Banatu leta 1919, so bile postavljene zelo na gosto rumunske in jugoslovanske mejne straže, ki so opazovale druga drugo kot lovski psi, katere imajo gonjači na verigi in komaj čakajo, da jih spuste, da se vržejo na divjačino. Najmanjši dogodek, ki bi se le sumil, da je sovražen, bi lahko povzročil krvavi konflikt. Ako bi kak Rumunec razobesil svojo narodno zastavo na srbskem ozemlju bi bil že povod sovražnosti. Ako ravno je mirovna konferenca pripoznala Jugoslaviji zapadno polovico Banata, kar je tudi v st. germanski mirovni pogodbi, je Rumunija pripravljena odvzeti to ozemlje Jugoslaviji ob prvi priliki, ki se ji ponudi. Ko sem bil v Bukarešti in se pogovarjal o celi politični situaciji, se je nek minister izjavil sledeče. "V dveh ali treh letih bo gotovo nastala vojna med Italijo in Jugoslavijo radi Dalmacije. V onem trenotku, ko prične Jugoslavija vojno z Italijo, bomo mi napadli Jugoslavijo za hrbtom in odvzeli še ostali del Banata, katerega sedaj nimamo.. Naravna rumunska meja je Donava." Iz te izjave sem spoznal, da mora obstojati neka tajna zveza med Italijo in Rumunijo in radi tega se nahaja Jugoslavija v zelo neprijetnem položaju. Ravno tako sem izvedel iz zelo dobrih virov, da obstoja nek tajnotak sporazum med Italijo in Bulgarijo, da v slučaju ako se zaplete Italija v vojno z Jugoslavijo, da Bulgarija napade slednjo za hrbtom in za to dobi kot plačilo oni del Macedonije, katerega je morala prepustiti Jugoslaviji. —Resnočno, lepa prihodnjost se obeta na Balkanu! —

Predno sem zapustil Carigrad sem večkrat slišal od raznih častnikov, kurirjev, ki so pripovedovali o demoralizaciji železniškega obrata po celi jugovzhodni Evropi in zelo težavnem potovanju po vseh teh deželah in da moramo biti pripravljeni na vse mogoče zapreke in neprilike, ako hočemo potovati iz Bukarešta v Belgrad po železnici. Na vse to se nisem prav nič oziral, ker sem že vedel, v koliko se more verovati raznim takim govoricam, kar sem razvidel iz potovanja po Albaniji, kjer potovanje nikakor ni lo tako težavno kot so mi poprej pripovedovali. Ako bi se oziral na take pripovedke, bi se sploh ne bil nikdar podal na potovanje po Evropi.

Osobni vlak, ki je sestavljen iz različnih razbitih lesenih voz, katerega že iz navade imenujejo " Orient Ekspres" in ki vozi s hitrico 15 milj na uro, odpelje iz Bukarešta trikrat na teden v Vinkovce malo železniško križišče v Banatu, od kjer je potem direktna železniška zveza z vlakom "Simplon Expres", ki vozi med Belgradom in Parizom. In ta simplonski ekspresni vlak vozi tudi le trikrat na teden in ako i ma "Orient Ekspres' 'zamudo in ne pride ob določenem času v Vinkovce, potniki zamudijo simplonski ekspres in morajo čakati dva dni v malem ogrskem gnezdu, kjer ni ne hotelov, restavracij, zabaviščč, je pa dovolj vsakovrstne nesnage. — Naš vlak je še precej dobro vozil in nekaj časa se želo hitro—30 milj na uro. Toda sredi ogrske pustinje se je naenkrat ustavil, kot bi odrezal. Pol ure smo potrpežljivo čakali in ko le ni bilo nič, sem stopil raz vlak in pričel povpraševati, kaj je vzrok temu. Pri vlakospremnemu osobju se je med tem časom že zbrala gruča nepotrpežljivih potnikov, ki so protestirali in se prepirali z vlakospremnim osobjem.

"Kaj je?" sem vprašal.

"Kurjač je rekel, da mu je zmanjkalo premoga", mi nekdo odgovori. "Toda rekel je tudi, da je v tri ali štiri kilometre oddaljenem mestu premogovo skladišče in ako vsak potnik prvega razreda prispeva petdeset frankov, in vsak potnik drugega razreda 20 frankov bo , dovolj, da kupi zadostno množino premoga, da dospemo ob pravem času v Vinkovce. V nasprotnem slučaju pa, se je izjavil, bomo gotovo zamudili zvezo z drugim vlakom in morali čakati v Vinkovcih 48 ur, kar pa ni posebno prijetno, kdor pozna Vinkovce.' '

Ko so drugi debatirali in se prepirali z vlakospremnim osobjem, sem se jaz podal k lokomotivi,kersem čul marsikaj zaminivega o vlakospremnim osobju na rumunskih vlakih že v Bukarešti, in sem videl, da je na lokomotivi dovolj premoga, ki bi zadostoval za vožnjo celo do Trsta in ne samo do Vinkovcev.

"To je navadni zločinski napad na potnike", sem rekel zbranim potnikom." Na vlaku je dovolj premoga in akoravno bi jaz ravno tako rad dobil zvezo s prihodnjim vlakom kot vi, se raje preje naselim ravno tukaj v Banatu, predno se udam tem roparjem."

Ko je strojnik opazil, da je ponesrečil njegov umazani načrt, me je pogledal zelo osvetoželjno in stopil na lokomotivo ter pognal vlak in peljali smo se zopet nekaj milj, nakar se je vlak ponovno ustavil. Sedaj je pojasnil strojnik, da se je stroj pokvaril. Kaj smo hoteli? Plačati ali pa nekaj ur čakati in zamuditi vlak v Vinkovcah? Odločili smo se, da ne plačamo niti rdečega fička. Strojnik ni dobil svojega zaželevanega deleža in mi ne vlak. V

(Dalje.)

$100,00 DO TRSTA

Parnik "Belvedere"

Strukel & Horak

88—9th Ave.,
New York, N. Y.

JAVNA ZAHVALA.

Perth Amboy, N. J., 2. avg. 1920.
Slavonic Immigrant Bank,
436 W. 23d St., New York, N. Y.

Cenjeni gospodje:—

V čast si štejem naznaniti gospodom pri Slavonic Immigrant Banki v New Yorku in zahvaliti se na hitri pošiljatvi denarja v staro domovino, katerega so moji stariši prejeli v teku 32 dnij.

Vaša banka je edina v tej zemlji, ki tako hitro pošilja denar. Jaz vam se lepo zahvaljujem in vas priporočam vsem rojakom po Ameriki, da se pri pošiljanju denarja obrnejo na vas in ne na banke, katerim je bil denar za odpošiljatev predan pred 11 meseci, pa še ni izplačan, ter bo potreboval drugih 11 mesecev, da ga bo naslovnik prejel.

Prosim Vas, da to mojo zahvalo iznesete v časnikih, da se bodo potem tudi rojaki ravnali. S spoštovanjem

Iv. Mostar,
525 State St., Perth Amboy, N. J.

Živela Slavonic Immigrant Banka v New Yorku.

IZGOVARJAVA ANGLEŠKIH BESED.

Doktor Kern je pred leti kot dijak vodil večerno šolo za angleščino in poučeval rojake v Clevelandu. Izkušnja mu je pokazala, kako naj v besednjaku označi izgovarjavo angleških besed, da jo bodo Slovenci umeli in lahko rabili. Če se zanimate za ameriški jezik, vam bo besednjak velika pomoč. Cena knjigi je pet dolarjev. Ta denar se vam bo obrestoval tisočkrat, če boste rabili knjigo.

Naročite besednjak na naslov:

Dr. F. J. KERN,
6202 St Clair ave.,
Cleveland, Ohio.

Istotam lahko naročite Zormanove pesmi, ki bodo všeč zlasti mlajšim rojakom in nežnemu spolu. Cena je $1.25. Obe knjigi z enim naročilom dobite za 6 dolarjev.

STE LI BOLNI?

Naši zdravniki kateri so specijalisti v raznih boleznih vam bodo pomagali v kratkem. Pridite k nam in se prepričajte. Mi imamo 35 let skušnje v zdravljenju kroničnih bolezni, krvi, živcev in prebavnih organov, oslabelosti, glavobol, revmatizem, obisti, jeter in drugih bolezni. Pogovor in nasveti prosto.

EUROPEAN MEDICAL OFFICE.
311 Smithfield Street.
nasproti Post Ofica—drugo nadstropje,
Pittsburgh, Pa.

Začimbe, šaližka in najraznovrstnejša

DOMAČA ZDRAVILA

katera priporoča magr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR
P. O. Box 772, City Hall Station,
NEW YORK CITY.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

PRODAJALCA POTREBUJEMO

$50 do $60 na teden. Mora biti hiter in dober govornik. Blago je prvič na trgu.

Oglasite se med 8 dop. do 530 p m.

357 est 63rd Street
Room 412 Merrick Bldg.

ZA VODOPIVCE JE TUDI MLAKA PREDOBRA.

Ker pa Slovenci nismo vodopivci, ker smo v takih stvareh precej izbirčni, zato se ne zadovoljimo z vsako stvarjo, ki nam jo kdo porine pred nos.

S to mislijo vedno pred očmi iskali smo krajev in zemljišča, ki bi res odgovarjala vsem zahtevam naših rojakov. Tak kraj smo našli, taka zemljišča imamo.

Kraj, kjer ni hude vročine poleti, kjer ni mrazu pozimi, kjer se živina pase na prostem najmanj 10 mesecev v letu, kjer raste trta, tobak, koruza in vsi pridelki, kjer je mogoče pridelati na enem akru čez $1,500 na letu.

Zemljišče v lepi ravnini, kanalizirano močvirje, če hočete, kjer je najboljaš prst na svetu.

In če hočete več zvedeti o naši propoziciji, če niste po naturi vodopivci, potem pišite še danes za nadaljna pojasnila.

A. H. SKUBIC & CO.,
Room 76, Metropolitan Block,
CHICAGO, ILL.

POTOP.

Zgodovinski — roman —

Spisal H. Sienkiewicz.—Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"O! Jaz nisem služil pod takim poveljnikom, kjer bi nas sekali; nasprotno smo mi nasekali cele kupe njihovih bedastih glav.' '

"Škoda, da ti niso odrezali jezika!"

"Ako bi mi odrezali jezik, pa bi nihče ne mogel govoriti o zmagi hetmana Sapiehe,"

"Oh, brate, pusti me na miru!" reče Sapieha žalostno. "So ljudje, ki so pozabili na moje zasluge, katere sem učinil domovini, in vem, da so že povzročili dokaj hrupa zoper mene. Med tem pa, ko bi ne bilo teh črnovojnikov, bi bil izid povsem drugačen. Pravijo,da sem radi gostij, obedov in večerje pozabil na sovražnika, toda kaj, ko se pa vsemu sovražniku ni mogla upreti ljudovlada?"

Hetmanove besede ganejo nekoliko Zaglobo, kateri reče:

"Pri nas je že tak običaj ,da se naprti vsa krivda poveljnikom. Dasi je Čarnecki velik vojak ter pozna vojno skoz in skoz, vendar ima to napako, da hrani svoje vojake vedno z enimi in istimi Švedi. On je boljši poveljnik nego kuhar, toda prav to vsekako ni, ker se s tako hrano celo najboljšim vojakom lahko izpridi želodec."

"Nu, ali se je Čarnecki močno hudoval name?"

"O, ne! Iz početka je pokazal veliko nevoljo, ko pa je izvedel, da vaša vojska ni razkropljena, je samo mahnil z roko ter dejal: "Taka je volja božja, ne pa moč človeška. To se zamore vsakemu izmed nas pripetiti. Ako bi imeli v domovini še več Sapiehov, bi se lahko imenovalo naš kraj domovino Aristokratov."

"Za Čarneckega mi ni žal svoje krvi!" odvrne hetman. "Vsak drugi bi me ponižal, da bi sebe in svojo slavo povišal, zlasti po sveži zmagi; toda on ni tak!"

"Ničesar ne morem reči zoper njega, kakor samo to, da sem že prestar za tako službo, kakoršno zahteva on od vojaka, zlasti za take kopeli, kakoršne prireja vojakom."

"Torej si vesel, da si se vrnil k meni?"

"Vesel sem in nisem vesel, kajti o večerji čujem govoriti že celo uro, pa je, vendar ne vidim."

"Takoj sedemo za mizo. A česa se loti Čarnecki sedaj?"

"Odrine v Veliko Poljsko, da pomaga ondotnim vstajnikom, od koder odrine proti Steinboeku in v Prusijo, ker se nadeja, da dobi iz Gdanske topov in pešcev."

"To znači, da se še srečava pod Varšavo, kajti tudi jaz pojdem tjekaj, ko se poprej pri Ljubljinu nekoliko pozabavam."

"Ali so Švedje mnogo obšli Ljubljin?"

"Kajpada! Nesrečno mesto! Kolikokrat so ga že dobili sovražniki v roke! Dospeli so od ondot poslanci, ki me pridejo brškone prosit pomoči. Toda ker imam odposlati pisma kralju in hetmanu, za to morajo še nekoliko počakati."

" V takem slučaju dovolite, da jih sprejmem jaz, dokler bodete vi pisali pisma."

"Prav", odvrne hetman ter odide.

Kmalu na to pozovejo ljubljinsko poslanstvo k Zaglobi. Poslednji je sprejme nenavadno ponosno ter obljubi pomoč pod pogojem, da preskrbe prebivalci vojski hrano in žganjico. Na to jih povabi v vojvodovem imenu k večerji.

Vojska je odrinila še to noč. Pričelo se je obleganje Ljubljina, ki se je nadaljevalo dokaj medlo. Med tem časom se je Kmitic učil pri Volodijevskem, kako treba sukati v dvoboju sabljo in kmalu je dosegel takih uspehov, da se je zamogel kosati z Janom Skretuskim in da ni nihče znal bolje sukati sablje razun njega v vsem Sapiehovem taboru. Ko se je priučil vsem umetnostim Volodijevskega, ni mogel Kmitic več mirno sedeti dalje pod Ljubljinom, kajti zelo je že koprnel poskusiti svoje moči z Bogoslavovimi , a to tem bolj, ker se mu je vrnilo na pomlad zdravje in moč. Lavdanci so iz početka po strani gledali Kmitica, toda niso mu smeli reči ničesar, ker jih je Volodijevski držal z železno roko. Pozneje pa, ko so opazili njegovo poboljšanje, so se spoprijaznili z njim popolnoma in celo najhujši njegov nasprotnik, Joža Butrin, je dejal:

"Kmitic je že umrl in sedaj živi Babinič; ta pa naj živi mnogo let!"

Naposled se je udala ljubljinska posadka na veliko veselje vojakov, na kar je odrinil Sapieha proti Varšavi. Potoma je dobil novico, da mu pride sam Jan Kazimir s hetmani in novo vojsko na pomoč. Dospele so tudi vesti od Čarneckega, ki je isto tako drvil iz Velike Poljske proti prestolnici. Vojske, razkropljene po vsej deželi, bi se imele na ta način zbrati pod Varšavo.

Sapieha je šel čez Želehov, Garvolin in Minsk po sedlecki cesti in se hotel ondi združiti s podleškimi črnovojniki. Poveljništvo nad poslednjimi je prevzel Jan Skretuski, kateri je bil, dasi je bival v vojvodstvu ljubljinskem, vendar seznanjen z vsem podleškim plemstvom, katero ga je visoko cenilo. Kmalu se mu je posrečilo napraviti iz te tolpe nekoliko polkov, ki niso mnogo zaostajali za redno vojsko.

Od Minska v Varšavo je hitela vojska na vso moč, in se hotela čim prej zbrati pod Prago. Vreme je bilo prekrasno. Vojska je šla več vrst brez oddiha in najbolj spredaj je korakal lavdanski polk.

Solnce se je že nagibalo k zapadu, ko so zagnali Lavdanci radosten krik pri pogledu na množico varšavskih stolpov. Dokaj Sapiehovih vojakov še nikdar ni bilo v prestolici; drugi je še niso videli ni od blizu niti od daleč. Torej je ta krič nalik električni iskri spreletel vso vojsko.

"Varšava! Varšava!" so radostno kričali vojaki.

Sapieha, sedeč na belem konju, se je odtrgal od poslednjih vrst ter dirjal skokoma k prednjim.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street, New York, N. Y.

GLAVNICA $1000,000.00, REZERVNI FOND $30,000.00

Organizovana po postavah države New York, toraj Državna Banka

Priporoča se rojakom Slovencem da se v denarnih pošiljatvah in drugih denarnih zadevah obračajo na njo v svojem maternem jeziku.

Pošilja denar rojakov svojcem, kakor tudi domačim hranilnicam, posojilnicam in bankam na obresti nosne vloge. Dobiva pošiljalcem denarja od prejemnikov v starem kraju lastnoročno potrjena prejemna potrdila o prejetem denarju tekom 4 tednov, a vlagalcem pa vložne knjižice. Prejemna potrdila pošilja pošiljalcem denarja na ogled in njihovo nadaljno rabo in jamči za izplačilo vsakega poslanega zneska.

Prejema denar v Depozit plodonosno in ga na vsakratno zahtevo brez odkaza izplačuje.

Posojuje denar na Liberty Bonde in druge vrednostne listine.

Prodaja šifkarte za vse parniške črte preko oceana in Jadranskega morja. Zastopa vse prvoredne parniške črte in je v stanju preskrbeti vam najboljši prostor na kateremkoli parniku, ako jej to pravočasno naznaite in pišete.

Cene parniških listkov preko oceana v tretjem razredu:

Francoska črta iz New Yorka v Havre. Na parnikih: Lafayette, La Lorraine, La Savoie, Rochambeau po $85.00. Na parniku La France $95.00.

Cunard črta iz New Yorka v Liverpool. Na parnikih: Carmania, K. A. Victoria, Royal George in Saxonia po $86.50. Iz New Yorka v Cherbourgh. Na parnikih: Aquitania, Imperator in Maretania $95.00.

American in White Star črta iz New Yorka v Cherbourgh. Naparnikih: Adriatic, Philadelphia in St. Paul po $86.50. Na parniku Olympic $95.00

Na ostalih črtah parniških društev je cena preko oceana po $85.00

NARAVNOST V DUBROVNIK IN TRST

Cunard in Kozulic črti. Na parnikih: Argentina, Belvedere in Columbia do Dubrovnika po $125.; do Trsta po $120; na parniku Italia in Calabria do Dubrovnika $125; do Trsta $100; na parniku Pannonia do Dubrovnika ali do Trsta po $125, na parniku Pres. Wilson do Dubrovnika $130; do Trsta $125. Otroci po znižanih cenah. K vsaki od navedenih cen je treba dodati še $5.00 za vojno takso. Cene voznih listkov se lahko menjanjo brez naznanila.

Včeraj je naša banka prodajala in pošiljala Jugoslovanske krone in dinarje po sledečih cenah:
1000 kron za...$ 11.70 5000 kron za $ 58.00 10000 kron za..$115.00
50000 kron za... 570.00 100000 kron za 1120.00 1000 dinarjev za 45.10
a večje svote še cenejše

Plovitev: Calabria 1. sept.; Pres. Wilson 14. sept.; Italia 23. sept. Belvedere Sept. 21.; Columbia Sept. 28.; Argentina Oktobra 7.; Pres. Wilson Novembra 3.

V navedenih cenah zapopadeni so vsi stroški tako da je poslani znesek izplačan v svoji celoti naslovniku v stari domovini. Za točna izplačila jamči banka s svojim celim premoženjem.

Cene denarja se dnevno dvigajo in padajo. Za to zaračuna banka poslani jej denar po borznem dnevnem denarnem tečaju tistega dneva, ko prejme denar od pošiljalca. Odpošlje ga s prov pošto na določeno mesto in tekom 4 tednov prejme o pošiljatvi od prejemnika iz starega kraja lastnoročno potrjeno potrdilo o prejetem denarju, katerega odpošlje pošiljalcu na ogled in daljno rabo.

Rojaki, ki se dnevno obračajo na nas v svojih denarnih zadevah, katere izvršujemo vestno, ceno, hitro in točno, so z našim poslovanjem popolnoma zadovoljni. Ako se še ne nahajate med njimi, tedaj izvolite pri prvi priliki poizkusiti in prepričali se boste, da je res tako.

Priporočamo se vašo naklonjenosti in beležimo s prijatelskim pozdravom

SLAVONIC IMMIGRANT BANK, 436 West 23td Street, NEW YORK N. Y.